

der traanwegen; T. P. FEENSTRA, Een nieuwe groep balanceerende atomen. I en II; H. ZWAARDEMAKER, De vervangbaarheid van het kalium der zoogenaamde physiologische vloeistoffen door radium in aquiradioactieve hoeveelheid; H. ZWAARDEMAKER, Over den index vocalis; MICHIE ONO, Over de intensiteitsverhouding bij den tensorreflex; MICHIE ONO, Over den invloed der toonhoogte van den geluidsprikkel op de uitkomst van den tensorreflex; H. ROELS, Over acustische nabeelden; H. ZWAARDEMAKER, Het in overmaat geladen zijn van reukstofhoudende nevels; H. ZWAARDEMAKER, Reukstofmengsels en hun laadvermogen door nevelectriciteit; D. G. COHEN TERVAERT en E. H. B. VAN LIER, Eenige mededeelingen over melkdiët bij slepende nierziekte; H. ZWAARDEMAKER, C. E. BENJAMINS en T. P. FEENSTRA, Radiumbestraling en hartswerking.

Tijdschrift voor vergelijkende geneeskunde. — *II, 3*: S. DOUMA, Het infectievermogen van melk van tuberculeuse runderen; C. ELDERS, Over oesophagostomië; N. H. SWELLENGREBEL en Raden Mas MANGKOE WINOTO, Amoeben van het „Limax” type uit den menschelijken darm; E. VLEMING, Filariëse bij paarden in Suriname; J. A. GUNST, Kippen-favus; C. F. VAN OYEN, Twee vraagstukken betreffende de financieele verhouding tusschen openbare slachthuizen en gemeenten.

Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië. — *LVI, 5*: H. M. NEEB, De aetiologie der dysenterieën; de amoebiasis in het algemeen; de kliniek en therapie der amoebiasis intestinalis chronica en latentia in het bijzonder; P. C. FLU, Enkele beschouwingen over parasitische protozoën uit den darm van den mensch; M. M. G. WOENSDREGT, Iets over de pathologische anatomie der amoebiasis intestinalis; M. H. KNOCH, Amoebiasis intestinalis (amoeben-dysenterie) van een chirurgisch-therapeutisch standpunt.

P. M.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Die Digitalisbehandlung von Prof. Dr. E. EDENS, München.
Met 84 krommen en afbeeldingen, 153 bldz. Berlijn — Weenen.
URBAN & SCHWARZENBERG, 1916. Prijs 6 mark, geb. 7.50 mark.

Over digitalis en haar werking is veel geschreven; weinig studiën zijn zóó volledig en zakelijk, als het hierboven genoemde boekwerk. Ervaring van een tiental jaren, gepaard gaande met nauwkeurige waarneming der verschijnselen vormden de grondstoffen voor den opbouw van dit werk.

Allereerst wordt de invloed besproken van digitalis op het regelmatig kloppende hart; daarbij blijkt, dat bij menschen met regelmatige hartwerking digitalis alleen dan polsvertraging veroorzaakt, als gelijktijdig hypertrophie en hartinsufficiëntie bestaat. Deze polsvertraging ontstaat — zonder gelijktijdig stijgen van den bloeddruk — al na kleine giften vingerhoedskruid. Verrassend is het feit, dat de bloeddruk langs rechtstreekschen weg slechts weinig verandert en overwegend het verdwijnen van oedemen een rol schijnt te spelen. De intraveneuse digitalisbehandeling beveelt EDENS slechts met een zekeren schroom aan; er blijven steeds gevaarlijke klippen over, die bij stomachale toediening zijn te vermijden.

Daarna wordt de werking van digitalis op den onregelmatigen pols besproken; daarbij kunnen zich natuurlijk vele mogelijkheden voordoen, al naar gelang de oorzaak dezer arhythmie in een geleidingsstoornis, contractiliteitsstoornis (alternantie, frustrane samen-

trekkingen) of stoornis van plaats en mate der prikkelvorming in al haar wisselingen schuilt.

Bij auriculaire fibrillatie is, met een enkele beperking, digitalis dringend noodzakelijk; daarentegen rechtstreeks tegenaangewezen is digitalis bij hooge ventriculaire automatie en bij paroxysmale ventriculaire tachycardie, daar het de autonomie der lagere centra verhoogt.

Het is reeds bekend, dat digitalis den geleidingstijd in den bundel van HIS-TAWARA verlengt, atropine echter hem verkort; naar aanleiding dezer feiten wordt een groot aantal waarnemingen besproken, waar bij geleidingsstoornis de nuttige uitwerking van deze beide geneesmiddelen kon worden nagegaan. Na de werking op de diurese, worden de giften en de duur der digitaliskuur evenals de keuze van het praeparaat uitvoerig besproken. Wij zien dus, hoe uitgebreid het programma is. Bijzonder lezenswaardig wordt dit boek nog door de duidelijke ziektegeschiedenissen en door de schemata, waarop pols, diurese, behandeling, enz. overzichtelijk zijn aangegeven.

Last not least echter verdient EDENS lof voor de keurige krommen, zoowel sphygmogrammen als electrogrammen. De krommen toch worden in de meeste nieuwere mededeelingen jammerlijk misdeeld; in de eerste plaats worden zij slecht opgenomen (aan wien de schuld, aan den onderzoeker of aan de toestellen?), daarna echter ook slecht gereproduceerd. Dit boekwerk echter fascineert terstond door de goede verzorging der graphiek; indien daarbij dan nog een aangename stijl en heldere gedachtengang komt, hebben wij zonder twijfel een werk voor ons, dat elken belangstellende warm kan worden aanbevolen; een werk, dat als fundamenteel onderzoek moet worden beschouwd.

ENTHOVEN.

Annuaire international de Statistique, publié par l'office permanent de l'institut international de statistique. I. Etat de la population (Europe). La Haye 1916, W. P. VAN STOCKUM & fils, 166 bladz. Prijs f 4.—

Deze op zichzelf belangrijke uitgaaf, verdient ook vermelding, omdat zij geschiedt op grond van besluiten in 1911 en 1913 genomen en omdat het secretariaat in den Haag is gevestigd (DE ROOS, VAN DAM VAN ISSELT en FREDERIKA QUANJER), terwijl het bureau van het Instituut als volgt is samengesteld: voorzitter senator L. BODIO te Rome, ondervoorzitters staatsraad A. DELATOUR te Parijs en prof. G. VON MAYR te München, secretaris de directeur van het centrale Nederlandsche bureau van statistiek H. W. METHORST te 's Hage en penningmeester R. H. REW, secretaris van het departement van landbouw te Londen, in deze dagen zeker een ongewone combinatie van vakgeleerden. Het bureau wordt gesubdieerd door een groot aantal staten, waaronder Nederland, en door 's Gravenhage.

De inhoud bestaat uit tabellen met een paar graphieken. De oppervlakte, bevolking en dichtheid der bevolking van staten en provinciën, uitkomsten der volkstellingen, soms al van vele jaren